

Lewis W. Hine: **Breaker Boys** (1910) – zrušení otroctví a dětské práce se Irů evidentně netýkalo.

Autor: John Martin

U příležitosti svátku sv. Patrika se podíváme na kontroverzní téma irského otroctví v Karibské oblasti.

Tento článek vyšel na webu **OpEdNews** v roce 2008 (a v roce 2015 byl otištěn znovu). Letmo se dotýká složitých historických procesů, o nichž je nadále vedena kritická debata a zůstávají zdrojem kontroverze a nejasností. V článku se také objevuje několik faktických nepřesností.

V zájmu další debaty o obchodu s irskými otroky zveřejnil Global Research dva následné články ve snaze o zasazení tohoto tématu do širšího historického kontextu – Robert E. West: *England's Irish Slaves* a Liam Hogan: *England's "Irish Slaves" Meme: The Numbers*.

Irští otroci byli posíláni na britská území v Karibiku, kde jim anglické koloniální elity říkaly „smluvní služebníci“ (přesnějším označením je však *námezdní otroci* – pozn. DP).

Přišli jako otroci; ohromný lidský náklad přepravovaný na britských plachetnicích plujících do Ameriky. Posílali je tam po stotisících – ženy, děti a dokonce i nejmenší děti.

Kdykoliv neuposlechli příkazu, čekaly na ně ty nejtvrďší tresty. Otrokáři věšeli svůj lidský majetek za ruce nebo jim za trest pálili končetiny. Některé jako varování ostatním upálili zaživa nebo jim na tržišti narazili hlavy na kůly.

Nemusíme ale snad zacházet do všech brutálních podrobností, že ne? Všichni přece dobře známe krutost afrického obchodu s otroky.

Mluvíme ale skutečně o africkém otroctví? Králové Jakub II. a Karel I. opakovaně vyslali výpravy na zotročení Irů. Slavný Oliver Cromwell tuto praxi odlidštění nejbližšího souseda Anglie dále prohloubil.

Irské otrokářství začalo prodejem asi 30 000 irských zajatců coby otroků do Nového světa. Krále Jakub I. svým vyhlášením z roku 1625 nařizoval posílat irské politické vězně za moře a prodávat je tam anglickým osadníkům v Západní Indii. Do poloviny 17. století se Irové stali hlavní skupinou otroků prodávaných na ostrovech Antigua a Montserrat. Irští otroci v té době tvořili až 70% celkového obyvatelstva Montserratu.

Irsko se pro anglické kupce rychle stalo největším dodavatelem lidského materiálu. Většinu raných otroků v Novém světě tak ve skutečnosti tvořili běloši.

Mezi lety 1641 a 1652 zabili Angličané přes půl milionů Irů a dalších 300 000 prodali do otroctví. Během jediné dekády se tak počet obyvatel Irska snížil z 1,5 milionu na pouhých 600 000. Rodiny od sebe byly oddělovány, jelikož Britové irským otcům nedovolovali vzít si své ženy a děti s sebou přes Atlantik. Tak vznikla bezmocná populace žen a dětí bez domovů. Britské řešení? Prodat do otroctví i je.

V padesátých letech 17. století tedy vzali před sto tisíc irských dětí mezi 10 a 14 lety jejich rodičům a prodali je jako otroky do **Západní Indie** (starší označení pro karibskou oblast – pozn. DP), Virginie a Nové Anglie. Ve stejném desetiletí bylo 52 000 Irů (z větší části žen a dětí) prodáno na Barbados a do Virginie. Převezeno a prodáno za nejvyšší nabídku bylo také dalších 30 000 irských mužů a žen. V roce 1656 Cromwell nařídil přepravu dvou tisíc irských dětí na Jamajku, kde se měly stát otroky britských osadníků.

Řada lidí dnes odmítá nazývat irské otroky tím, čím skutečně byli, tedy otroky. Proto se k popisu statusu Irů objevují termíny jako „smluvní služebníci“ („indentured servants“). Ve většině případů ze 17. a 18. století však irští otroci nebyli o mnoho víc než lidským dobytčím.

Otrokářství s Afričany bylo v té době teprve v plenkách a je spolehlivě doloženo, že afričtí otroci, nezátížení prohřeškem příslušnosti k nenáviděnému katolicismu a pro kupce také

dražší, se často těšili podstatně lepšímu zacházení než jejich irští protějšci.

Koncem 17. století byli navíc ještě afričtí otroci velice drazí (kolem 50 šterlinků), zatímco ti irští laciní (méně než 5 šterlinků). Když plantážník irského otroka zbičoval, ocejoval nebo ubil k smrti, nejednalo se o zločin. Smrt sice byla peněžní újmou, ale újmou podstatně snesitelnější, než kdyby zabil drahého Afričana. Angličtí otrokáři brzy začali i s „plemenitbou“ irských žen – jak pro své osobní potěšení, tak pro navýšení zisku: Děti otroků se totiž rodily jako otroci, a tak rozšiřovaly rezervoár pracovní síly svého pána. I když se pak Irce podařilo získat svobodu, zůstávaly její děti otroky jejího pána. Proto i osvobozené irské matky jen málokdy opouštěly své děti a setrývaly ve svém nesvobodném postavení.

Časem Angličany napadl ještě lepší způsob, jak zvýšit tržní hodnotu těchto žen (často dívek ne starších než 12 let): začali je párovat s Afričany, aby vytvořili otroky zvláštní a nové barvy pleti. Tito noví mulatští otroci měli vyšší hodnotu než ti irští a navíc díky nim nemuseli osadníci kupovat nové africké otroky. Tato praxe míšení Irů s Afričany pokračovala po několik desetiletí a rozšířila se natolik, že v roce 1681 byl dokonce přijat zákon, který „zakazoval párování irských otrokyň s africkými otroky za účelem plození otroků na prodej“. K zákazu však došlo jenom proto, že tím trpěly zisky velkých otrokářských společností.

Anglie posílala do Nového světa desítky tisíc irských otroků více než století. Podle dokumentů byly po irském povstání roku 1798 prodány tisíce Irů do Ameriky i do Austrálie. Afričtí i irští otroci museli snášet strašlivé zacházení. Na jedné britské lodi naházeli do Atlantiku 1302 otroků, aby měla posádka pro sebe dostatek jídla.

Nelze tak pochybovat, že Irové poznali hrůzy otroctví stejně dobře (pokud ne, alespoň v 17. století, víc) jako Afričané. Jisté také je, že ony snědé tváře, s nimiž se setkáváte na cestách po Západní Indii, jsou s velkou pravděpodobností výsledkem spojení africké a irské krve. V roce 1839 se Británie konečně rozhodla ukončit svou účast na ďábelské cestě do pekla a přestala přepravovat otroky. Přestože toto rozhodnutí nezabránilo pirátům konat podle své vůle, nový zákon přece jen pomalu uzavřel tuto kapitolu strašlivé irské bídy.

Pokud snad ale někdo, černocho nebo bělocho, považuje otroctví za jedinečně africkou zkušenost, je na omylu.

Irské otroctví si zaslouží přinejmenším to, abychom jej nevymazávali z naší paměti.

Co ale dělají státní i soukromé školy? Kde jsou učebnice? Proč se o celé záležitosti tak málo mluví?

Nezaslouží si snad památka stovek tisíců irských obětí více než pár řádek od neznámého spisovatele?

Nebo má snad být jejich příběh takový, jak jej zamýšleli vytvořit jejich angličtí piráti: aby (na rozdíl od té africké) vzpomínka na ně zcela a nadobro zmizela, jako by nikdy ani nebyli?

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

Žádná z irských obětí se nikdy nevrátila domů, aby tam vyprávěla o svém hořkém osudu. Toto jsou ztracení otroci; na něž čas a zaujaté učebnice dějepisu velice ochotně zapomněly.

Esej Johna Martina *The Irish Slave Trade – The Forgotten “White” Slaves* vyšla na stránkách Global Research 16. března 2018.